

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Geachte mevrouw Boekholt-O'Sullivan,

Middels deze brief reageer ik op de ontwerp-Regeling versterking regie volkshuisvesting (hierna: de Regeling). Mijn reactie ziet op de zorgen die ik heb over de uitwerking van de nadere voorwaarden voor de urgentiecategorie *gezinnen met minderjarige kinderen zonder vaste verblijfplaats*.

Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting heeft de Tweede Kamer het amendement Grinwis c.s. aangenomen.¹ Hiermee zijn dakloze gezinnen met minderjarige kinderen in het wetsvoorstel opgenomen als verplichte urgentiecategorie aan wie voorrang wordt gegeven op woonruimte. Het doel van dit amendement was om een einde te maken aan de dakloosheid van kinderen. Dit doel ondersteun ik als Kinderombudsman ten zeerste. Kinderen hebben immers recht op adequate huisvesting (Artikel 26 Kinderrechtenverdrag, hierna: IVRK).

Ten onrechte geen kinderrechtoets

Deze Regeling heeft grote gevolgen voor dakloze kinderen. In mijn advies van 29 maart 2023 over het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting adviseerde ik uw voorganger om conform het Kinderrechtenverdrag ook de belangen van kinderen te onderzoeken en te betrekken. Ten onrechte is er door uw voorganger geen Kinderrechtoets² uitgevoerd. Met de Kinderrechtoets worden wetten, regelgeving en beleid getoetst aan de rechten van het kind. Met als doel de ontwikkeling en het welzijn van kinderen te waarborgen in alle voorstellen die raken aan de belangen van kinderen.

Bij de Kinderrechtoets wordt de invloed van wetgeving en beleid op de belangen van kinderen in kaart gebracht en gewogen aan de hand van de zeven elementen³:

1. Identiteit van het kind
2. Behoud van de gezinsomgeving en belangrijke contacten
3. Bescherming en veiligheid
4. Het recht op gezondheid
5. Kwetsbare kinderen of bijzondere situaties
6. Het recht op onderwijs
7. Recht van het kind om zijn mening te geven

Pagina 1/5

Datum

30 maart 2026

Onderwerp

Regeling versterking regie
volkshuisvesting 2e consultatie

Ons nummer

KOM005/2026

Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

¹ Kamerstukken II, 2024/25, 36512, nr. 93

² [Kinderombudsman - Kinderrechtoets](#).

³Zie General Comment 14 van het Kinderrechtencomité voor de uitwerking van deze elementen.

Als deze toets wel was uitgevoerd had de Regeling er wezenlijk anders uitgezien. Dan zou er namelijk wel aandacht zijn besteed aan de eigenstandige positie van het kind als een persoon met rechten, en voor de belangen van kinderen in deze groep. Dat is nu niet het geval.

Ontbreken van een verplichting over het meewegen van de belangen van kinderen

Mijn zorgen zien ten eerste op het ontbreken van een verplichting voor gemeenten om het belang van het kind mee te wegen bij het nemen van individuele besluiten over urgentieaanvragen. Al in 2023 heb ik op verzoek van de toenmalig minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een reactie gegeven op het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting⁴ en geadviseerd om de Woningwet aan te passen op dit punt. Ik adviseerde toen gemeenten te verplichten bij besluiten over urgentieverklaringen voor gezinnen, de belangen van kinderen te onderzoeken en te betrekken. Dit kunnen gemeenten in hun huisvestingsverordeningen opnemen. Hoe gemeenten de belangen van kinderen kunnen betrekken, staat in de handreiking 'Het beste besluit voor het kind bij huisvestingsproblemen'.⁵ Mijn oproep aan u is om deze verplichting voor gemeenten op te nemen in de Regeling.

Te strenge afbakening voor kinderen in zeer kwetsbare situatie

Samenhangend met het voorgaande, zien mijn zorgen op de afbakening die in de Regeling voor deze groep is opgenomen. In de Regeling wordt een groot aantal voorwaarden aan dakloze gezinnen gesteld en zijn ruime uitsluitingsgronden opgenomen, zonder dat het belang van het kind bij de toepassing hiervan meegewogen hoeft te worden. Hierdoor kan een groot aantal gezinnen met kinderen uitgesloten worden van adequate huisvesting. Door het ontbreken van een kinderrechtentoets is niet inzichtelijk gemaakt wat de afbakening betekent voor het welzijn en het ontwikkelingsperspectief van deze groep kinderen.

Hieronder benoem ik een aantal specifieke punten van zorg vanuit kinderrechtenperspectief. Deze punten illustreren waarom een kinderrechtentoets nodig is en geven richting voor een aantal noodzakelijke aanpassingen, maar vormen geen limitatieve opsomming van alle knelpunten in de Regeling.

- *Verwijtbaarheid*

Artikel 10, lid 2b van de Regeling stelt als voorwaarde voor urgentie dat de gezinnen het huisvestingsprobleem “niet redelijkerwijs konden voorkomen”. Hier wordt de nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid van de ouders. Volgens het Kinderrechtenverdrag mogen kinderen niet 'gestraft' worden voor de beslissingen die hun ouders genomen hebben (art. 2 IVRK). De voorwaarde is daarnaast dusdanig ruim geformuleerd dat het veel ruimte laat aan gemeenten om gezinnen met kinderen uit te sluiten van urgentie. Deze voorwaarde doet daarmee geen recht aan het doel van het amendement, namelijk een einde maken aan de dakloosheid van gezinnen kinderen. Ik adviseer dan ook deze voorwaarde te schrappen.

⁴ Kinderombudsman, Advies Kinderombudsman op wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting, 30 maart 2023.

⁵ Kinderombudsman, Handreiking Het beste besluit voor het kind bij huisvestingsproblemen, 14 december 2020.

- *Huisuitzettingen als weigeringsgrond*

Artikel 3a van de Regeling creëert een weigeringsgrond voor gemeenten als 'het huisvestingsprobleem is ontstaan als gevolg van huisuitzetting in de twaalf maanden voorafgaand aan de aanvraag door overlast, fraude, of criminele activiteiten die zijn veroorzaakt door de woningzoekende of een persoon met wie de woningzoekende een duurzame gemeenschappelijke huishouding gaat vormen.'

Samen met de Nationale ombudsman heb ik in 2023 het rapport 'Als de overheid niet thuis geeft' de mensen- en kinderrechtelijke verplichtingen van de overheid bij huisuitzettingen van gezinnen in kwetsbare situaties beschreven.⁶ De eerste algemene verplichting van de overheid als het gaat om huisuitzettingen is dat deze nooit mogen leiden tot dakloosheid of andere mensenrechtenschendingen tot gevolg hebben.⁷ Een overheid heeft daarom de algemene verplichting om huisuitzettingen zoveel mogelijk te voorkomen en – als voorkomen niet lukt – gezinnen pas het huis uit te zetten als er zicht is op alternatieve accommodatie. Daarbij heeft de overheid een extra inspanningsverplichting als het gaat om huisuitzettingen vanwege betaalachterstanden en voor mensen in kwetsbare posities.⁸

Alternatieve huisvesting moet stabiele huisvesting zijn, waarbij met name rekening wordt gehouden met belangen van kinderen. Onder alternatieve huisvesting wordt in ieder geval niet de maatschappelijke opvang (in welke vorm dan ook) of het opvangen in het netwerk verstaan. Maatschappelijke opvang of opvang in het netwerk zijn situaties van feitelijke dakloosheid. Het alternatief moet een passende vorm van huisvesting zijn.⁹

De weigeringsgrond is op meerdere punten niet in lijn met het Kinderrechtenverdrag. De toegang tot adequate alternatieve huisvesting wordt hiermee geblokkeerd. Een jaar extra wachttijd opleggen aan deze kinderen voordat zij in aanmerking komen voor stabiele huisvesting heeft ernstige negatieve consequenties voor hun welzijn en hun ontwikkelingsperspectief (art. 6 IVRK). Zoals eerder gezegd mogen kinderen niet 'gestraft' worden voor de beslissingen van hun ouders (art. 2 IVRK). Ik vraag u dan ook om deze weigeringsgrond met betrekking tot gezinnen met kinderen te laten vervallen.

Bindingseis

Een algemene voorwaarde die voor alle urgentiecategorieën geldt, is de bindingseis. Artikel 2 stelt als voorwaarde voor urgentie dat een woningzoekende minimaal drie jaar ingezetene moet zijn dan wel gedurende de voorafgaande vijf jaar ten minste drie jaar onafgebroken ingezetene is geweest van een bepaalde woningmarktregio.

⁶ Nationale ombudsman en Kinderombudsman, Als de overheid niet thuis geeft, 24 januari 2023, p.20 e.v.

⁷ General Comment 7 van het Comité Economische, Sociale en Culturele Rechten beschrijft de mensenrechtelijke voorwaarden waaraan een huisuitzetting moet voldoen.

⁸ Zie General Comment 21 van het Kinderrechtencomité dat verwijst naar General Comment 7 van het comité van Economische, Sociale en Culturele Rechten.

⁹ Nationale ombudsman en Kinderombudsman, Als de overheid niet thuis geeft, 24 januari 2023, p.21.

Niet alle dakloze gezinnen met kinderen kunnen aan de bindingeis voldoen.¹⁰ Kenmerkend is immers dat zij vaak kortere tijd op verschillende plekken verblijven. Daarnaast wordt nu alleen de maatschappelijke binding van de ouders betrokken. Ook hier zou het belang van het kind, en ook de maatschappelijke binding van het kind zelf, een eerste afweging moeten zijn. Te allen tijde moet voorkomen worden dat gezinnen met kinderen dakloos blijven omdat zij in geen enkele gemeente aan de bindingeis voldoen. Ik adviseer de Regeling op dit punt aan te passen.

- *Substantiële zorgtaak*

Artikel 10, lid 2a stelt als voorwaarde voor het verkrijgen van urgentie dat ouders een 'substantiële zorgtaak' hebben voor hun minderjarige kind. 'Substantiële zorgtaak' wordt hierin niet gedefinieerd. Het Kinderrechtenverdrag stelt dat de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding van kinderen bij ouders ligt (art. 5 en art. 18 IVRK).

De wijze waarop de voorwaarde nu geformuleerd is, betekent dat deze bij uithuisgeplaatste kinderen in de weg kan komen te staan aan terugplaatsing bij hun ouders. Immers, een voorwaarde om de zorgtaak weer op zich te kunnen nemen, is dat de ouder adequate huisvesting heeft en een stabiele thuissituatie kan bieden. Dit is in strijd met het Kinderrechtenverdrag. Het is zeer schadelijk voor het welzijn en het ontwikkelingsperspectief van kinderen om gescheiden te worden van hun ouders. Om die reden staat er in het Kinderrechtenverdrag dat kinderen niet tegen hun wil gescheiden mogen worden van hun ouders tenzij de relatie tussen kind en ouders onveilig is (art. 9 IVRK). Dit moet in de Regeling ondervangen worden.

¹⁰ Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) over twee aangenomen amendementen die onderdelen wijzigen van het wetsvoorstel versterking regie volkshuisvesting, 15 oktober 2025, p. 21: *'Kenmerk van dakloze gezinnen met minderjarige kinderen is dat het gaat om mensen zonder vaste verblijfplaats. Er kan dus sprake zijn van een zwervend bestaan waarbij het gezin regelmatig eerst in de ene gemeente verblijft en dan weer in een andere. Daarbij kan het zijn dat het gezin zijn verblijf in een gemeente niet leidt tot een inschrijving en daardoor niet wordt opgenomen in de Basisregistratie Personen (BRP). Ondanks dat dakloze mensen ook zonder zorgvraag ambtshalve met een briefadres in het BRP opgenomen moeten kunnen worden, zijn er signalen dat dit niet altijd gebeurt. Zonder de genoemde waarborgen kan een dakloos gezin problemen ondervinden om daadwerkelijk maatschappelijke binding aan te tonen bij een urgentie aanvraag bij een gemeente. Het risico bestaat vervolgens dat iemand overal wordt afgewezen en de Wvrv niet leidt tot een doeltreffende regeling voor dakloze gezinnen met minderjarige kinderen.'*

Tot slot

Uit het voorgaande volgt dat de ontwerp-Regeling versterking regie volkshuisvesting niet in lijn is met het Kinderrechtenverdrag. Ik roep u op om alsnog een kinderrechtentoets uit te voeren voor de gehele Regeling. En op basis van de uitkomsten de Regeling aan te passen. Mochten u of uw medewerkers nadere toelichting willen op dit advies, dan ben ik uiteraard bereid om hierover het gesprek aan te gaan.

Pagina 5/5

Ons nummer
KOM005/2026

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw